

STUDENTEN-WEEKBLAD

JAARGANG VII

DA 2131

V.V. 1
K. 83
Pl. A

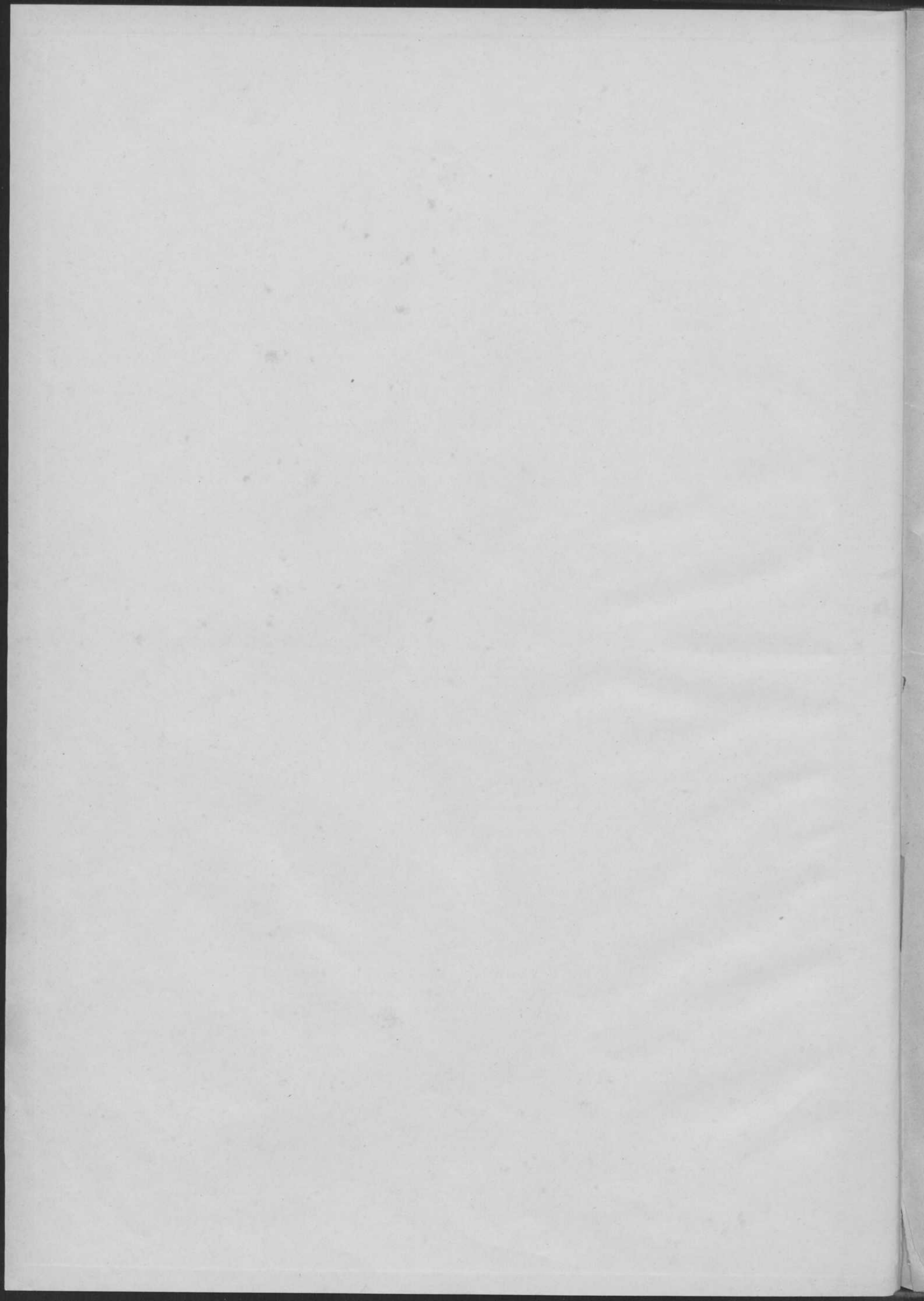
S.P.A. KOUMANS
BOEKBINDER
EN
KARTONWERKER
DELFT

S
R

TRT
(tresor)
0934

STUDENTEN WEEKBLAD

7e JAARGANG.
N°. 1.

REDACTEUREN: D. A. DE FREMERY, N. G. KAM,
D. M. G. KOCH, J. L. A. LEDEBOER, M. J. GRANPRÉ
MOLIÈRE, J. H. TELDEERS, R. VER LOREN VAN THEMAAT.

DONDERDAG
6 OCT. 1904.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September.
De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

J. WALTMAN JR.
UITGEVER • DELFT

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.
Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Eerstvolgende REDACTIE-VERGADERING ten huize van den heer D. A. DE FREMERY, Oostsingel 91, op Dinsdag 11 October, des middags om 4 uur.

Inauguratie.

Alweer achter den rug, die periode, jaarlijks terugkomend, waarin ons studentenleven zoo een geheel ander aanzien draagt, dan gewoonlijk. 't Corps is weer een goede honderd-twintig leden rijker geworden. Zal het eens aanwinst blijken? Wij zullen het zien. Groot is de plicht die de nieuw aangekomenen tegenover het Corps hebben te vervullen. In schoone, eenvoudige woorden wees hun de president van den Senaat op deze plicht, in die laatste treffende oogenblikken, voorafgaande aan den hamerslag die alle van ontroering deed trillen.

O, jong-studenten, gij gevoelt nog die geweldige emotie van dat grootsche oogenblik, vergeet toch nooit dat moment, waarin uw geheele ziel opjuichte in ongekend geluk, waarin uwe idealen hunne grootste hoogte bereikten, hoog overvleugelend het slechte dat in u mocht leven. Wellicht waart gij nooit in uw geheele leven beter dan op dat heilig oogenblik, waarop plotseling de wereld zich in haar oneindige schoonheid en volheid voor uw oogen uitstrekke, waaraan zij nog steeds door een nevelig waas was onttrokken geweest. Ik weet het, één oogenblik hebt gij gezien dat oneindige schoone en gelijk de schaduw het licht wijkt, zoo verdween het slechte in u bij zulk een geluk. Is het licht voorbij, dan keert de schaduw weer, maar één oogenblik van licht is voldoende om de richting te zien van den weg, dien men moet gaan. Moge het U ook zoo gaan, moge dat éénige oogenblik U den weg hebben gewezen, moogt gij de kracht hebben om op dien weg door te gaan, al wordt hij later weer soms door schaduwen verduisterd. Twijfelt gij, sluit dan even de oogen, roept U dat uitverkoren moment voor den geest en het zal U den weg weer duidelijk toonen.

Beperkt zijn onze zintuigen, beperkt ons denkvermogen. Trachten wij daarmee goed en kwaad te meten, dan kunnen wij fouten maken. Beweerde gij als kind niet in volle overtuiging dat vier maal acht achtentwintig was? En bevredigde dat uw verstand niet ten volle? En zaagt gij nog niet duidelijk in uwen groentijd hoe, door volgens uw verstand te handelen, gij kwaamt tot daden, die gij hadt behooren na te laten? Wantrouwt uw verstand, als het u brengt tot resultaten, die strijden tegen uw gevoel; het heeft u reeds zoo vaak parten gespeeld, maar geloof, wat er ook gebeure, in de juistheid van hetgeen gij in uwe beste oogenblikken als uwe plicht ziet voorgeschreven. En zulk een oogenblik was het, waarop van Geuns' hamerslag u tot corpsleden maakte.

In dat oogenblik was er in uw hart geen plaats voor haat of minachting. Zorg, dat daar nooit plaats voor kome. Vergeten en vergeven was de onaangename, ruwe, misschien lage behandeling, die gij in uwen groentijd hier en daar hebt ondervonden. Wanneer gij daaraan terugdenkt, zult gij zachter oordeelen, dan gij wellicht vroeger deedt, maar het kan zijn, dat gij nu — kalm overwegend — eenige dingen nog slecht vindt, die u of andere groenen werden aangedaan. Is dat het geval, neem u dan voor met alle macht tegen zulk optreden te strijden wanneer het volgend jaar gij weer jongeren zult ontgroenen. Houdt steeds in herinnering uw geluk bij uw eigene inauguratie en het zal u onmogelijk zijn de groenen, die gij voor u zult hebben,

liefdeloos te behandelen, integendeel, dan zult gij in hen zien jongelui, slechts weinig jonger dan gij zelf, bestemd om uwe vrienden te worden, het corps te dragen als gij zult zijn heengegaan. Dan zult gij voelen het nobele van de taak om hen in 't studentenleven in te leiden. Noblesse oblige, vervul die verplichtingen of gij zijt de taak onwaardig.

Moge de groentijd van 1905 leeren dat wij nu een jaar rijker zijn geworden, dat een sieraad zal wezen voor ons D. S. C.

POLYTECHNISCHE SCHOOL.

Opening van het nieuwe gebouw voor toegep. natuurkunde en electrotechniek.

Dezen Maandag, des middags te 2 uur had de opening plaats van het nieuwe natuurkundegebouw aan den Kanaalweg.

Hoewel nog niet gereed, is men nu met de inrichting toch zoo ver gevorderd, dat met de oefeningen kan begonnen worden.

Het uitwendig voorkomen van het gebouw is eenvoudig; er is niet naar gestreefd, hier een belangrijk architectonisch werk tot stand te brengen; daardoor komt het, dat de breede vlakke voorgevel met de rijen van groote lichtramen minder voldoet dan de achter- en zijgevels, die met hunne gothische vensters en topgevels hier en daar aardige stukken architectuur te zien geven; vooral de beide groote hoge collegezalen met hunne enorme vensters en hun beide trappentorentjes zijn, van achteren gezien, mooi gevonden. Het geheel geeft een prettigen indruk van eenvoud en degelijkheid. Dezen indruk behoudt men bij het binnentreden. De helder verlichte vierkante zalen, met fijne instrumenten, de rechte vierkante steenen gangen met de eindeloos vele elektrische geleidingen, de steenen trappentorens met smalle vensters, waarin gekleurd glas in lood; we kunnen in dit alles een juiste weerspiegeling vinden van onzen tijd, en daarom is het inwendige van dit gebouw mooi. Vooral de beide groote collegezalen verdienen als zoodanig de aandacht.

De opening van het natuurkundig gebouw vond plaats in zaal z, een der beide groote collegezalen, die voor zulk een plechtigheid door het groot aantal menschen, dat zij bevatten kan, uitmuntend geschikt is. Ieder der binnentredenden werd een keurig boekje aangeboden, waarin vele afbeeldingen van het uit- en inwendige van het nieuwe gebouw voorkomen, benevens de platte gronden en de portretten van hen die hier zullen doceeren, — een geschenk van den heer Waltman.

Langzamerhand vulde zich de zaal met genoodigden. Onder degenen die de plechtige opening bijwoonden, bevonden zich o. a. de heer Royer, referendaris bij het departement van Binnenlandsche Zaken, als vertegenwoordiger van minister Kuiper, alle hoogleraren, leeraren en assistenten aan de P. S.; Burg. en Weth., den gemeenteraad en militaire autoriteiten van Delft, generaal W. G. F. Snijders, het bestuur van het Kon. Instituut voor Ingenieurs, dat van de vakafdeeling voor electrotechniek, deputaties uit de Vereeniging voor burgerlijke ingenieurs en uit die voor ijkers en adjunct-ijkers, het hoofdbestuur van de Maatschappij van Nijverheid; verder de rijksbouwkundige Van Lokhorst, de adjunct-rijksbouwkundige Van Waddenoyen, representanten der firma's die bij den bouw van het Natuurkundig gebouw waren betrokken geweest, deputaties

van de studentenverenigingen, vele genoodigde dames en dames-studenten; ten slotte bleef er nog ruimte voor vele studeerenden aan de P. S. over.

Prof. Kraus opende de bijeenkomst met een woord van welkom. Na een arbeid van 4 à 5 jaar was men nu eindelijk zoover, dat de arbeiders het gebouw gingen verlaten, om plaats te maken voor arbeiders in dienst der wetenschap.

Prof. Kraus betreurt het, dat Dr. Kuyper door drukke bezigheden is verhinderd tegenwoordig te zijn; hij stelt de krachtadige hulp, welke de minister verleend heeft, zeer op prijs, en brengt hulde aan de wijze waarop deze medegewerkt heeft, om de gewichtige uitbreiding der P. S. tot stand te brengen. Spreker dankte hem voor het toestaan van de noodige leermiddelen en onderwijskrachten.

Verder wijst spreker er op, hoe noodig deze uitbreiding werd en schetst hoe bij ons te lande het onderwijs in electrotechniek achter stond bij dat van de technische scholen in het buitenland. De electrotechniek die zich in de laatste jaren zoo krachtig ontwikkeld heeft, maakt een zelfstandige faculteit voor dezen tak van wetenschap noodig.

Prof. Kraus beschouwt het dan ook als een heugelijk feit, dat de diploma's voor electrotechnisch ingenieur binnen enkele jaren zullen kunnen uitgerekend worden.

De tegenwoordigheid van het bestuur der Maatschappij van Nijverheid, benevens het feit, dat de Mpij. eenige hoogleraren in staat stelde, de tentoonstelling te St. Louis te bezoeken, vindt spr. een duidelijk bewijs hoe nauw het verband gevoeld wordt tusschen de nationale industrie en het onderwijs te Delft. Voor deze beide blijken van belangstelling betuigt hij het bestuur zijn hartelijken dank.

Prof. Kraus heet vervolgens de nieuwe onderwijskrachten, de heeren Siertsema en Van der Bilt en de conservator den heer Scheffer, welkom en brengt vervolgens een woord van hulde aan Prof. Snijders, den vertegenwoordiger van de oude garde, aan wiens krachtige werkzaamheid voor een groot deel dit nieuwe onderwijs-gebouw te danken is; hij wenscht hem met zijn familie een gelukkigen tijd onder het nieuwe dak toe. Spreker eindigt met de studenten geluk te wenschen met de uitbreiding, waarbij allen, Werktuigkundig-, Civiel-, Bouwkundig- en Mijnen-Ingenieurs en Technologen gebaat zullen zijn.

Hierna houdt Professor Snijders de openingsrede.

Wanneer men zijn huis verlaat om zich onder een nieuw dak te vestigen, is men wel geneigd om een blik in 't verleden te slaan, om het heden met het voorbijgegaane te vergelijken. Zoo herinnert spreker zich nog heel goed, hoe hij 30 jaar geleden in 1874, prof. Bosscha hielp het toen ter tijd nieuwe natuurkundegebouw op de Vest in te richten.

Prof. Bosscha aanvaardde in het vorig jaar zijn benoeming onder voorwaarde, dat een nieuw laboratorium voor natuurkunde zou worden gebouwd, dat verscheidene lokalen voor practische oefeningen moest bevatten, en dat hem een leeraar zou ter zijde gesteld worden tot het geven van college over bijzondere onderwerpen aan technologen.

Ik genoot de eer, — ging spreker voort — als Bosscha's medewerker, tegelijk met hem, mijn intrede in het nieuwe gebouw te mogen doen. Gij dames en heeren, die bijna allen jonger zijt dan ik, zult het u daarom moeilijk kunnen voorstellen, dat in 1874 de opening van het thans verlaten laboratorium, al geschiedde die met stille trom, als een evenement werd beschouwd. Wie zou zich thans nog een gebouw voor het onderwijs in natuurkunde bestemd kunnen voorstellen, dat

FEUILLETON.

In de Grot met de Echo's

door H. P. B.

(Vervolg.)

In 't midden van Juli kwam een Hongaarsch reiziger in het stadje Prozoj aan, voorafgegaan door de reputatie van zeer excentriek te zijn, zeer rijk en in 't bezit van geheimzinnige krachten. Hij kwam uit 't noorden, waar hij volgens de verhalen vele jaren gewoond had. Hij had bij zich een Shaman of Zuid-Siberische tovenaars, waarmee hij, naar men zei, mesmeristische proeven deed. Hij gaf diners en partijen en deed altijd, onveranderlijk voor zijn gasten proeven met zijn Shaman, waarop hij zeer trotsch was.

Op zekeren dag kwamen de notabelen van Prozoj 't huis van Nicolaas Izvertzoff binnenvallen en vroegen of zij zijn grot een avond mochten gebruiken voor een voorstelling. Nicolaas gaf zijn toestemming na lange aarzeling en na nog langer aarzeling beloofde hij, dan zelf ook te zullen komen.

De grot en het platform naast het bodemlooze meer glin-

niet voorzien was van lokalen voor practische oefeningen op grooten schaal, van alle studenten?

Evenwel was toen ter tijde zoo iets nog onbekend, en het is een groote verdienste van Prof. Bosscha, dat hij op het practische deel der studie toen de nadruk heeft gelegd.

Prof. Snijders bespreekt nu het dualistisch karakter dat het onderwijs in Natuurkunde aan de Pol. School heeft en wijst op de bijzondere voordeelen van het theoretisch en van het practisch deel dezer studie; hij legt er den nadruk op, dat beide vereenigd slechts tot een goed resultaat voeren kunnen. Hierna deelt hij de meeste wetenswaardige bijzonderheden mede omtrent den bouw en de inrichting van het gebouw, hetgeen we hier niet zullen herhalen, alleen zij gezegd, dat aan den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid de toestemming zal worden gevraagd, de platina-standaardmeter en het platina-standaardkilogram hierheen over te brengen.

Spreker eindigt met een woord van hulde aan den minister van Binnenlandsche Zaken en aan den heer Lokhorst, die prof. Snijders zijn krachtigen hulp bood bij het ontwerpen der platte gronden voor het Natuurkunde gebouw, verder aan de filiale van Siemens en Halske, den heer Giltay en allen die aan de tot standkoming van het gebouw hebben meegewerkt; hij betuigt Prof. Ravenek zijn hartelijken dank voor zijn welwillendheid bij het geven der adviezen over de inrichting der machinekamer, en wenscht de professoren Van Swaay en De Haas geluk met hun pas verkregen eeretitel.

Ten slotte richt prof. Snijders eenige hartelijke woorden tot zijn 85-jarige vader. „Moogt gij — zoo eindigt spr. — nog vele malen in ons huis en in dit gebouw u te goed komen doen aan alles wat u in den vooruitgang op technisch-wetenschappelijk gebied steeds zooveel belang inboezemt”.

Vervolgens richt de heer Dufour, voorzitter der vakafdeeling voor electrotechniek van het Kon. Inst. voor Ingenieurs het woord tot Prof. Snijders; in wien hij den oprichter dezer vakafdeeling huldigt. Uit naam dezer vakafdeeling verzoekt hij Prof. Snijders te willen poseeren voor den heer Odé, ten einde zijn buste in brons in het nieuwe Natuurkunde gebouw te doen plaatsen als blijvende herinnering aan de verdiensten van den eersten professor-directeur der nieuwe inrichting.

Een warm aplaus volgde op de waardeerende rede. Prof. Snijders dankt den heer Dufour voor zijne woorden; hij voelt zich door de blijken van sympathie zeer getroffen; en meent dat hij deze niet verdient, daar hij altijd gehandeld heeft volgens een innerlijken drang, en niet om eer of roem te behalen.

Ten slotte neemt de president van den Senaat van het Delftsch Studentencorps het woord, om prof. Kraus te danken voor de uitnoodiging gezonden aan de besturen der verschillende Corpsverenigingen en de vriendelijke ontvangst en om hem geluk te wenschen met de tot standkoming van het gebouw, hij spreekt verder van de nauwe band die er bestaat tusschen het Corps en de Raad van Bestuur.

Prof. Kraus dankt hem voor zijn woorden, waarna overgegaan wordt tot een rondgang door het gebouw.

G. M.

sterden van al de lichten. Honderden flinkerende kaarsen en toortsen, gestoken in spleten van de rotsen, verlichtten de ruimte en joegen de schaduwen weg van de mossige steenen en uit de hoeken, waar zij zoo vele jaren ongestoord gelaten waren. De stalactieten aan de muren glinsterden en schitterden, en de slapende echo's waren plotseling gewekt door vroolijk gelach en gepraat. De Shaman, die altijd in 't oog gehouden werd door zijn vriend, zat in een hoek en zoo als gewoonlijk was hij in trance. Zooals hij daar zat ineens gedoken op een vooruitspringende rots, ongeveer in 't midden tusschen het water en den ingang, met zijn citroengeel, gerimpeld gelaat, platte neus en dunne baard, leek hij meer op een leelijk steenen afgodsbeeld dan op een menschelijk wezen. Velen van het gezelschap stonden dicht om hem heen en ontvingen zeer juiste antwoorden op hunnen vragen, daar de Hongaar met genoeg zijn gemesmeriseerd sujet aan een scherp onderzoek onderwierp.

Eensklaps merkte een van het gezelschap, eene dame, op, dat in deze zelfde grot tien jaar geleden Izvertzoff zoo spoorloos verdwenen was. De vreemdeling bleek zich voor het geval te interesseeren en wilde gaarne meer omtrent de omstandigheden weten, zoodat men Nicolaas ging zoeken en deze verzocht werd het te vertellen. Hij was de gastheer en vond

DELFTSCH STUDENTENCORPS.

Rijjool-aangelegenheden.

Niet dat ik er dit eerste jaar een verwijt van wil maken, niet in 't minst, een rijjool toch staat reedszoo lang als 't corps bestaat jaar in jaar uit op 't programma der ontgroenings-feesten. 't Is naar aanleiding van 't geen ik weer eens heb mogen aanschouwen, dat ik dit protest niet achterwege kan laten. Ik weet dat 'teen durf is, daar 'teen teere snaar is die ik aanraak; 't is iets tegen mos, heilige mos, corps-mos. 't Kan me niet schelen, 't moet er uit, ik vind 't n.l. bar jonge jongens zoo in 't publiek op zoo stuitende wijze te zien zuipen, champagne en ander vocht te zien schenken als water, al maar door, tot ze niet meer kunnen, tot ze in het rijtuig geheschen moeten worden: jonge jongens met verhitte gezichten te zien waggelen met een flesch onder iederen arm, te zien gooien met nog half gevulde flesschen. zoodat ze in gruis spatten en hun duren inhoud tusschen de keien verdwijnt.

Of hier aanstoot aan genomen wordt?

Natuurlijk, 't kan niet anders. Menschen die geen duit bezitten, die met heele gezinnen honger en gebrek lijden, tegen wie steeds gepreekt wordt de zonde van het drinken, zien hoe beschaafder en ontwikkelder menschen hun voorgaan in 't kwaad. Kan 't anders of zulke lieden moeten bittere gedachten in zich voelen opwellen?

Ik herinner me, hoe in 't jongste Drankwet-debat in de 2e Kamer, de studentensociëteiten besproken zijn van soc-dem. zijde. Die kritiek was verre van gunstig. Die besproken toestanden hebben echter plaats in besloten ruimten, doch wat te zeggen van de nu aangehaalde, die geschieden in 't openbaar, onder bescherming van politie en onder de vlag van den senaat?

Ik herinner me ook hoe indertijd in dit zelfde blad uitspattingen van voornamelijk Leidsche eerste-jaars op roeiwedstrijden zeer bekapitteld werden; evenzoo vind ik hier over een woord van protest niet misplaatst. Is verandering mogelijk? Delft dat er prat op gaat zoo gunstig af te steken bij andere studentensteden, zou oneindig hooger in aanzien stijgen, wanneer dergelijke walgelijke tooneeltjes in 't vervolg achterwege bleven. Een groote stap in de goede richting zou reeds zijn, 'taandoen van pleisterplaatsen onderweg te vermijden en de rijjool in één rit af te jolen; en senaat, blijf alsjeblieft thuis, de vertooning heeft dan een minder officieel karakter,

V. W. K.

Ook iets over den Groentijd.

De eerste onder de niet-corpsleden, die het waagt in dit blad te schrijven over het ontgroenen, neem ik met schroom de pen op om mijne bezwaren tegen die „heilige” instelling uiteen te zetten. Ziende toch dat bedoelde instelling zooveel onheilige verdeeldheid brengt in onze studentenmaatschappij, acht ik me verplicht het een en ander daarover te zeggen, gerustgesteld tevens door de verzekering des heeren de F., dat „aanvallen, gedaan uit eerlijke over-

daarom dat hij 't verlangde verhaal onmogelijk kon weigeren. Hij vertelde de droevige historie met een bewogen stem en een bleek gelaat, en men zag tranen glinsteren in zijn koortsachtige oogen. Het gezelschap werd er door geroerd en men fluisterde vele loftuitingen over het gedrag van den liefhebbenden neef, die de nagedachtenis van zijn oom en weldoener zoo in eere hield, toen eensklaps de stem van Nicolaas stakte, zijn oogen uit hun kassen puilden en met een dof gekreun hij achteruit wankelde. Het oog van ieder uit de menigte volgde nieuwsgierig zijn verwilderde blik, die gevallen was en bleef hangen op een scherp geteekend klein gezichtje, dat van achter den rug van den Hongaar kwam kijken.

„Waar kom je vandaan? Wie heeft je hier gebracht, kind?” stamelde Nicolaas, doodsbleek.

„Ik lag in bed, papa; deze man kwam toen bij me en bracht me in zijn armen hier heen”, antwoordde de jongen, wijzende op de Shaman, waar naast hij stond op de rots en die zich zelf in een heen en weer zwaaiende beweging hield als een levende slinger.

„Dat is wel erg vreemd”, merkte een van de gasten op, „want die man is in 't geheel niet van zijn plaats geweest”.

„Goede God! wat een buitengewone gelijkenis”, mompelde

tuiging en te goeder trouw zeer op prijs worden gesteld”.

Niet tot de buitenstaanden behoorend, reken ik me tot diegenen (en zij zijn velen) voor wie in het Corps geen plaats is, krachtens hunne overtuiging en minder gespekte beurs. Ik wil hier echter beschouwen den moreelen slagboom welke velen den toegang tot het Corps verspert, die evenwel nauw met den financieele samenhangt. Want het is geen toeval, dat met het aangroeien der minder bemiddelden onder de studenten, tevens vermeerderd het aantal van hen, die zich niet aan de ontgroeningskuur wenschen te onderwerpen.

Komende uit kringen, waar geen studietraditie bestaat, is bij hen niet aanwezig de vooropgezette idee, door gestudeerd hebbende vaders, ooms, etc. aangebracht, dat het ontgroenen een noodzakelijk kwaad is, nu eenmaal aan het student-zijn verbonden. Men zal mij moeten toestemmen dat het niet zijn de opvoedende kracht en zoovele andere schoone zaken, gezegd te zijn verborgen in de Pandorados van het novitiaat, die een deel der nieuw-aangekomenen telken jare doet besluiten hun ziel een week of drie in lijdzzaamheid te bezitten. Wél daarentegen de groote voordeelen aan het Corpslidmaatschap verbonden, en de overlevering, dat het nu eenmaal zoo hoort Corpslid te zijn, die hen in godsnaam door den zuren appel doen heen bijten. Eerst ná dien tijd voeren zij ter verdediging van hun vereeniging, die ze met het ontgroenen denken te zien staan of vallen, de bovengenoemde motieven aan.

Nu is het een niet te ontkennen feit, dat het percentage van hen, die den appel te wrang vinden in de laatste jaren ontzettend is gestegen. Waar vroeger het Corps nagenoeg alle studeerenden omvatte, is dit nu niet meer zoo. De balans, waarop eenerzijds de sluitboomen anderzijds de voordeelen van het lidmaatschap, slaat steeds meer ten nadeele van het Corps door.

Moet men nu, evenals de katholieke kerk, die sedert de middeleeuwen haar macht zag tanen, aannemen, dat de menschen dwalen en de kerk de eenige waarheid bezit, of ligt de fout bij de instelling zelve, die niet meer past aan de tegenwoordige omstandigheden. Op ons geval toegepast, zijn ongeveer de helft der studenten dwazen geworden, of heeft zich het Corps niet snel genoeg weten te vormen naar de gewijzigde toestanden.

Begrijpt men niet, dat ook op dit gebied, evenals op elk ander, instellingen, voorschriften, wetten, gunstig werkend en passend in het raam van hunnen tijd, op den duur belemmeringen vormen, die den normalen groei verhinderen en ten slotte verwrongen toestanden scheppen?

Op het gebied der studiebelangen heeft men het eerste gevoeld de ongerijmdheid, dat de belangen aller studeerenden slechts door een deel van hen werden behartigd. Daar is ze dan ook opgeheven.

Maar op ander gebied is men eveneens tot dwaze verhoudingen gekomen. Het wordt reeds gevoeld en is ook uitgesproken, ik wijs hierbij op het artikel van J. B. H. Coenen in 't Feestnummer van het S. W., waarin de schrijver de scheiding van vereenigingen als „Logika” en „Debating Club”, Achilles en Odin noemt als eene, die op geen enkelen redelijken grondslag berust. Moesten dergelijke vereenigingen niet openstaan voor allen? Zij zijn het die de sterkste band vormen, waarin men nauwer met elkaar in aanraking komt dan dit op de kroeg het geval is, zij

een oude man, die een vriend van den zoo spoorloos verdwenene geweest was. „Je liegt, kind”, riep woedend de vader uit. „Ga naar bed, je hebt hier niets te maken”. „Kom, kom”, kwam de Hongaar tusschen beide, met een vreemde uitdrukking op zijn gelaat, terwijl hij zijn arm om het slanke kinderlijke figuurtje sloeg, „de kleine kerel heeft het dubbel van mijn Shaman gezien, dat wel eens wat ver van zijn lichaam rondzwerft, en heeft bij vergissing het spook voor de man zelf gehouden. Laat hij hier een tijdje blijven”.

Bij deze vreemde woorden staarden de gasten elkaar aan in stomme verbazing, terwijl eenigen deemoedig het teeken des kruises maakten en ter zijde spuwden, vermoedelijk op de duivel en al zijn werken.

„En daarenboven”, ging de Hongaar voort, op een eigenaardige vastbesloten wijze en meer sprekende tot het geheele gezelschap, dan wel tot iemand in 't bijzonder, „waarom zouden we niet probeeren, met behulp van mijn Shaman, het mysterie dat over deze geschiedenis hangt te ontraadselen?” Zit de verdachte nog altijd in de gevangenis? Wat? En heeft hij tot nu toe nog niet eens bekend? Dat is erg vreemd! Maar nu, over een paar minuten zullen we de waarheid weten. Wees even stil.

zijn het die de grondslag vormen der algemeene vereeniging en 't sterkst medewerken tot haren bloei. Bondsleden denkt daaraan! Hoe sterker uw bond wordt, des te sterker de ongerijmdheid der bestaande toestand zich zal doen gevoelen.

Eveneens dragen veel daartoe bij de vereenigingen, die staan buiten Corps en Bond, waar niet bestaat die dwaze scheidingslijn.

Maar, voert ge wellicht aan: als we iedereen weer konden overtuigen van de noodzakelijkheid van het groenloopen, dan was de kwestie opgelost.

Toegeven; als dat kan! Maar weinig succes zult ge hebben, de verwording gaat tegengesteld aan uw streven. De traditie dat 't groenloopen er nu eenmaal bij hoort, werkt bij velen niet meer. Zij zien 't vraagstuk objectiever aan. Hun is het offer te groot, zij wenschen geen tijd van vernedering te ondergaan om lid te worden van een vereeniging welke ook de voordeelen aan dat lidmaatschap verbonden mogen zijn. Velen zullen lachen als ze dit lezen. Met de overtuiging hebben ze rekening te houden. Ze is even eerlijk als de hunne, berust op even vaste gronden als dat bij hen het geval is. Toch wordt men op grond daarvan uitgesloten lid te zijn van een vereeniging, die de algemeene studentenvereeniging behoorde te zijn. Met welk recht?

De gronden die algemeen ter verdediging van den groentijd worden aangevoerd, zijn ook door de heer de F. genoemd.

Zijn vergelijking met „den tijd van beproeving bij vrijmetselaars, voor men opgenomen wordt in een kerkgenootschap, voor er tot definitieve opname besloten wordt”, lijkt me zeer gezocht, bovendien valsch.

Wordt er wel gewikt en gewogen of men een groen zal inaugureren?

„De verbetering, het zoo mogelijk uit het hoofd praten van gewoonten en ideeën, die verderfelijk en verkeerd zijn enz. is een van die dingen, die het meest op den voorgrond treden. Menigeen voelt zich nu geroepen om eens ernstig met een groen over verschillende onderwerpen te praten en nauwkeurig te onderzoeken, wat voor ideeën hij heeft”, kortom, het opvoedende karakter komt hier ter sprake.

De jongerejaars zijn degenen, die ontgroenen, niet de ouderen, die toch zooveel meer de aangewezen personen zijn als paedagoog te fungeeren. Het is mij duister, waarom die laatsten, als er dan toch zooveel mogelijk moet worden „opgevoed”, hun krachten niet wijden aan een zoo dankbare taak. Een raadsel is mij ook, dat eerst dan moreele superiortiteit ontstaat en kan worden aangewend (en daar komt het bij de opvoeding, die de heer de F. bedoelt toch op neer) als men is voorzien van een direct gezag. Eenmaal in 't bezit van dit laatste, schijnt men zich ook geroepen te gevoelen over ernstige dingen te praten. Anders komt men daar zeker zoo gauw niet toe. Het kan zijn, mij is het alweer niet recht duidelijk.

Bovendien is de laag ontwikkelde ook van dat gezag voorzien. Voor hem een uitkomst, maar nog geen reden het hem, die het juist het meest kan misbruiken te geven. En dit misbruik voorkomt men niet zoolang op dergelijke wijze wordt ontgroend.

Als gelijken tegenover elkaar, en dan zien wie de sterkste is, dat is eerlijk! Maar voor velen minder aantrekkelijk.

Ieder individu heeft een eigen aanleg, ontwikkeling,

Toen ging hij naar den Tehuktehener toe, en begon zijn voorstelling, zonder ook maar 't minste of geringste aan den eigenaar van den grot toestemming te vragen. Deze stond als aan den grond genageld, als versteend van schrik, en was niet in staat een woord uit te brengen.

Het voorstel vond algemeene instemming, behalve bij hem. „Dames en heeren”, zeide de mismezeur met gedempte stem, „sta me toe voor deze keer dat ik eens anders te werk ga als gewoonlijk. Ik zal nu de methoden van de inlandsche magie gebruiken. Dat is meteen meer in overeenstemming met deze wilde omgeving en deze heeft veel sterkere uitwerking dan de Europeesche methode van memoriseeren.

Zonder antwoord af te wachten nam hij uit een tasch die hij altijd bij zich droeg, eerst een kleine trom, en toen twee kleine fleschjes — een vol met vloeistof en het andere leeg. Met de inhoud van het eerste besprenkelde hij den Shaman, die daarop veel harder begon te beven en te knikken. De lucht werd vervuld met vreemde geuren en de atmosfeer zelf scheen helderder te worden. Daarna, tot groote schrik van de aanwezigen, haalde hij een klein scherp mesje uit zijn zak, stak dat diep in den arm van den Tibethaan en ving het bloed dat er uit kwam op in het andere fleschje. Toen dat half vol

karakter, verschillend als er individuen zijn. En nu is mijns inziens juist de reglementeering van het novitiaat de fout.

Ieder, die hier in Delft komt is niet rijp voor een dergelijke ontbolstering, anderen hebben haar niet meer noodig.

Toch ontbolstert men raak, rijp of onrijp.

Zie, onze heele ontwikkeling is één doorlopende ontgroening, die bij den één vlugger vordert dan bij een ander, naar gelang van aanleg, de omstandigheden waarin de persoon heeft verkeerd en opgevoed is. In dien groei, wordt ingegrepen, opeens, met ruwe hand. Wat anders langs den normalen weg zou plaats vinden, geleidelijk, wordt nu een eind verder geschopt over de keien. De heer de F. geeft een juist beeld. Het is geen gewoonte elkander met beelden te bestrijden, hij geeft evenwel zoo juist weer, wat er plaats vindt, dat ik het beeld van hem overneem, maar nog iets verder ga in mijne vergelijking. De F. noemt den groentijd een „stroomversnelling”. Ik wensch er bij te voegen: en stroomversnellingen leveren veel gevaar op. In de praktijk zal men de oorzaken voor een dergelijke stroomversnelling trachten weg te nemen, hier houdt men ze kunstmatig in stand.

Maar evenals het water na de stroomversnelling weer verder vloeit, zoo gaat ook de ontgroening na het vastgestelde tijdperk haar gang. (Of is de nieuweling na drie weken volkomen ontgroend?) Dit gebeurt echter weer in het „geniep” of „achterbaks”, zooals het luidt in de terminologie des heeren de F.

Zijn de aangehaalde woorden gebruikt tot het zwart maken van feiten, opdat de reglementeering des te meer „in 't licht” kome?

Als men iemand overtuigen wil van een andere meening, het foutieve van zijn zienswijze onder 't oog tracht te brengen, laat zien dat er „zoo'n groote wereld van gedachten „ligt buiten de sfeer, waarin de groen tot nu toe geleefd „heeft,” zender dat de te overtuigen persoon „mijnheer” behoeft te zeggen, deemoedig de pet van den kalen knikker nemen, dan heet zulks „in 't geniep”. Of als een pedant kereltje er eens tussehen genomen wordt, door zijn gelijken, zoo gebeurt zulks „achterbaks” en ontaardt in „doelloos geplaagd.”

Na „de gereglementeerde” ontgroening evenwel komt zulks niet meer voor, wordt niet meer „doelloos geplaagd,” behoeven niemand meer „gewoonten en ideeën uit 't hoofd te worden gepraat, die verderfelijk en verkeerd zijn”, is niemand meer pedant, kortom er gebeurt niets meer „achterbaks,” „in 't geniep.”

Dat het belang van kennismaking niet uit het oog mag worden verloren, stem ik volgaarne toe, maar op deze manier is 't middel erger dan de kwaal.

Moeten kennismaking, zelfs verplichte kennismaking en „gereglementeerd ontgroenen” persé samengaan? Kan men bij de eerste niet veel rationeeler en veel beter invloed ten goede oefenen, en veel mindert en kwade?

Ziehier enkele bezwaren, niet alleen door mij gedeeld. Het zijn onze zaken waar het hier om gaat, de belangen van alle studeerenden.

Gij blijft „uw eigen wetgevers en rechtters”, maar vergeet niet, dat uw wetten wallen zijn, waarbuiten velen staan, die hetzelfde recht hebben als gij op de voordeelen

(Zie vervolg Bijvoegsel.)

was, drukte hij de snede van de wond dicht met zijn duim en stopte zoo de stroom van het bloed net zoo gemakkelijk alsof hij een kurk op een flesch deed. Hij sprenkelde toen het bloed over het hoofd van den kleine jongen. Zijn trommel hing hij daarna om zijn nek en met twee ivoren trommelstokken, die bedekt waren met mystieke teekenen en letters, begon hij een soort van reveille te slaan, om de geesten op te trommelen zooals hij zei.

De toeschouwers, wel een beetje verschrikt door deze eigenaardige voorbereidselen, gingen dicht om hem heen staan en na eenige oogenblikken heerschte er een doodsche stilte in de ruime grot. Nicolaas, met een doodsbleek gelaat stond net zoo sprakeloos als te voren. De vreemdeling was tussehen den Shaman en het platform gaan staan toen hij begon te trommelen; in 't begin heel langzaam. De eerste tonen waren zoo dof en trilden zoo zachtjes in de lucht, dat zij geen echo te voorschijn riepen, maar de Shaman versnelde zijn slingerende beweging en het kind werd rusteloos. Toen begon de trommelslager een langzaam gezang, laag, indrukwekkend en plechtig.

(Wordt vervolgd.)

B I J V O E G S E L

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van DONDERDAG 6 OCTOBER 1904.

van het vereenigingsleven; dat ouderwetsche bepalingen en instellingen honderden krachtens hun overtuiging en minderen welstand buitensluiten en noodlottige verlamende verdeeldheid brengen waar éénheid moest zijn.
R.

SOCIALE AANGELEGENHEDEN EN WETENSCHAP.

Over het Algemeen Kiesrecht.

V.

Kan de uitsluiting van een groot deel der arbeidersklasse van het kiesrecht worden verdedigd?

Velen beweren nog, dat bij de arbeiders niet genoeg ontwikkeling zou bestaan om over maatschappelijke en politieke zaken te oordeelen. Zij, die dit zeggen, kennen de arbeidersklasse slecht. In de laatste decennien is het volksonderwijs — hoeveel het nog te wenschen moge overlaten — toch enorm verbeterd en de resultaten daarvan zijn stellig merkbaar.

Bovendien zijn 'tvooral de uitbreiding der goedkoope dagbladpers, de verbetering der verkeerswegen, de openbare vergaderingen en lezingen, het samenwerken van velen in dezelfde fabriek of werkplaats, maar vooral 't feit dat de sociale quaestie" overal op den voorgrond treedt die tengevolge hebben gehad, dat het politiek inzicht en de politieke belangstelling in de arbeidersklasse verbaasd zijn toegenomen en dat men in den regel bij den gemiddelden werkmans der groote steden vrij wat helderder begrippen vindt dan bij menigen rijken heereboer, die sinds tientallen van jaren kiezer is, ja misschien wel tot de verkiesbaren voor de Eerste Kamer behoort. Hij die de groote massa der arbeiders zou willen uitsluiten van de stembus op grond van hun politieke onmondigheid, zou wel doen om dezelfde redenen boeren, winkeliers, ja eigenlijk allen uit te sluiten, die niet direct tot de staatkundige kringen van het land behooren.

Daarbij houdt men zelden rekening met de groote politiek opvoedende kracht, die van 't bezit en 't gebruik van het stembillet uitgaat. De belangstelling in wetgeving en landsbestuur zal met de invoering van A. K. geweldig toenemen, omdat men weet, dat men dan in staat is daarop invloed uit te oefenen. En hoe verbaasd nuttig dit is, nog afgezien van de verhooging van 't algemeen intellectueel peil der natie, met het oog op de zekerheid van geleidelijken vooruitgang zonder hevige schokken, daarop wijzen we straks. Dat de belangstelling in publieke aangelegenheden toeneemt naarmate breeder volkslagen tot de stembus worden toegelaten, moge uit een paar cijfers blijken. Van de 542207 kiezers uit de 89 districten, waarin in 1901 werd gestemd kwamen 396727 of 72,18% ter stembus. Gelijk reeds is vermeld bedroeg het gemiddelde aantal kiezers op elke 100 mannen boven 25 jaar 51,7. Teekenend nu is het dat van de 24 districten, waarin meer dan 80% der kiezers zijn opgekomen slechts 5 een kiezerspercentage beneden het gemiddelde hebben, terwijl de vier districten, welke opgekomen kiezerstal het grootst is, ook het hoogste kiezerspercentage bezitten, n. l. Doetinchem (70% kiezers, 89,4% daarvan opgekomen); Beverwijk resp. 67,7 en 92,5; Enkhuizen 73 en 93 en Enschedé 69,6 en 93,3. En de beteekenis van deze cijfers wordt des te grooter, wanneer men in aanmerking neemt, dat dit meest plattelandsdistricten zijn, die door de groote afstanden tot de stembus in 't nadeel zijn t.o.v. de groote steden, terwijl de „bewerking" door de politieke agitators er ook minder intensief kan wezen.

Een andere reden, waarom men aan de arbeidersklasse geheel of gedeeltelijk het kiesrecht onthouden wil is de veel geopperde veronderstelling, dat het niet onafhankelijk zou worden uitgeoefend, omdat de arbeiders nu eenmaal niet tot de maatschappelijk onafhankelijken kunnen worden gerekend.

Dit argument is zóó gezocht dat we de meening durven uitspreken, dat het in negen van de tien gevallen slechts als voorwendsel dienst moet doen voor andere motieven, die men om een of andere reden liever niet noemt.

Van directe stem-verkooprij, die de arbeidersklasse in het groot zou gaan uitoefenen heeft hier niet eens sprake te zijn. Zulke praktijken zijn moeilijk toe te passen, als 1° de gekozene den zuiveringsseed moet afleggen en 2° de verkiezing bij gebleken geknoei onmiddellijk wordt vernietigd. In de practijk heeft, althans in verreweg de meeste landen waar A. K. bestaat een dergelijke zwendel niet plaats en ook niet in Nederland. Men zou mij kunnen tegenwerpen de walgelijke feiten, die bij de bier- en jeneververkiezingen te Sittart en elders in Brabant en Limburg plaats hebben. Maar dan dient te worden opgemerkt, dat dit uitzonderingsgevallen zijn, die voorkomen in moreel en intellectueel zeer achterlijke streken, dat het beperkte kiesrecht er blijkbaar evenmin een waarborg tegen biedt, en ten slotte, dat zij uit een speciaal verschijnsel voortvloeien, dat elders niet aanwezig is. De verkiezingszwendel in het „donkere Zuiden" zijn m. i. het gevolg van het feit, dat daar een krachtige partijstrijd ontbreekt. Er wordt door menschen, die de practijk niet kennen, zoo dikwijls gejammerd over het bestaan van een fellen strijd tusschen politieke partijen. Deze lieden moeten dan maar eens letten op de landstreken, waar deze partijstrijd afwezig is. Brabant en Limburg zijn over het algemeen te platten lande zuiver Katholiek, maar de verkiezingspraktijken staan er heel wat lager dan elders in ons land. Men kiest iemand niet meer om zijn politieke richting en beginselen, maar omdat hij een goede vriend is, of een joviale vent, of vrij jenever geeft, of dergelijke redenen. En waar geen strijd tusschen ideeën meer kan plaats hebben, omdat de verschillende kandidaten het daarover roerend eens zijn, treedt de personenstrijd er voor in de plaats: de kandidaten worden door hun tegenstanders op alle mogelijke manieren in hun particulier leven aangetast. Waarlijk: hoe heviger partijstrijd, des te royaler kamp, des te eerlijker wapenen en des te minder kans, dat kwade verkiezingspraktijken zich zouden kunnen inburgeren. Een candidatuur, die zoekt te overwinnen door 't bestrijden en dan dikwijls belasteren van particulieren toont weinig krachtige politieke beginselen te verdedigen.

Maar om tot ons onderwerp terug te keeren. We hadden het over de maatschappelijke onafhankelijkheid van den arbeider, die aanleiding zou kunnen geven tot verkeerd gebruik van het kiesrecht, en we hebben aangetoond, hoe directe stemverkooprij gemakkelijk kan worden onderdrukt, indien de overheid ten minste flink en krachtig durft optreden en geen personen behoeft te ontzien. Nu blijft echter bestaan het feit, dat men op den maatschappelijk afhankelijken kiezer pressie kan uitoefenen, door hem te verhinderen of te belemmeren in zijn broodwinning.

Dit is waar, maar het geldt niet minder voor den winkelier en den ambtenaar dan voor den arbeider. En er is een afdoend middel tegen: strikt geheim van de stemming, die alle controle over het stemmen van den enkelling onmogelijk maakt.

Het derde argument tegen arbeiderskiesrecht is het meest eigenaardige. Het is uitgesproken door niemand minder dan jhr. de Savornin Lohman, dat de arbeiders als zij het kiesrecht bezaten, door hun numerieke meerderheid in staat zouden zijn al de andere klassen te overstemmen en zoodoende hun speciale eischen door te zetten tegen het „algemeen belang" in.

Jhr. de Savornin Lohman had hier een helder oogenblik: hij blikte ver in de toekomst, maar tegelijkertijd heeft hij zich leelijk verpraat. Want deze uitspraak sluit in zich de volmondige erkenning van den klassenstrijd, iets, waartoe de christelijk historische jonkers niet gemakkelijk te krijgen zijn. Er wordt n.l. betoogd dat de arbeidersklasse collectieve belangen zou te behartigen hebben tegen het algemeen belang in. Men leze hiervoor: tegen het belang der heerschende klasse in. Want wat jhr. de Savornin Lohman onder het algemeen belang verstaat is dit werkelijk, of het is 't niet. In 't eerste geval behoeft hij niet bang te wezen, dat de arbeiders tegen het algemeen belang zouden handelen, aangezien zij dan zichzelf zouden benadeelen. Voor zoover dus de belangen van de verschillende klassen samengaan, voor zoover dus van werkelijk „algemeene" belangen sprake kan zijn, zullen zij door de arbeiders eveneens behartigd kunnen worden als door de bourgeoisie. Maar in 't tweede geval is des jonkheers vreeze gegrond. Maar dan werpt het een eigenaardige kijk op zijn opvattingen van maatschappe-

lijke rechtvaardigheid, aangezien hij durft spreken van „algemeene belangen”, die indruischen tegen het belang van de arbeiders, van een klasse, die naar zijn eigen zeggen de meerderheid uitmaakt.

Zoover echter, dat alle arbeiders duidelijk zouden kennen, wat hun klassebelangen zijn, zijn we nog bij lange na niet, zelfs niet in die landen, welke op dit punt het verst gevorderd zijn: Duitsland, Frankrijk en België. Anders zouden niet honderdduizenden arbeiders zich weer telkens laten verblinden door de schoone beloften der burgerlijke partijen. De ontwikkeling en de bewustwording der massa gaat uiterst langzaam. In Duitsland, waar reeds meer dan 30 jaren het A. K. bestaat, waren den laatsten maal nog niet $\frac{1}{3}$ der stemmen sociaaldemocratisch. Nemen we aan dat dit na aftrek der socialistische niet-arbeiders $\frac{1}{4}$ zou zijn en dat de helft der uitgebrachte stemmen van arbeiders kwamen, dan heeft toch nog 50% der arbeiders op anti-socialistische kandidaten gestemd. Op het platte land in het Oosten, in de Rijnstreek en Silezië zijn honderdduizenden arbeiders nog vijandig aan het socialisme. Toch twijfelen wij sociaaldemocraten er niet aan, dat éénmaal de overgrote meerderheid der arbeiders tot onze partij zal behooren. Maar we behoeven allermint te denken, dat spoedig na de invoering van A. K. de vrees van jhr. Lohman, bewaarheid zal worden. De praktijk leert het — helaas — anders.

Alleen degene die op zuiver kapitalistisch klassestandpunt staat, kan dus de onthouding van het kiesrecht aan de arbeidersklasse verdedigen op gronden als jhr. Lohman doet. Of hij daarmee ten slotte zijn eigen zaak een dienst bewijst, is een tweede kwestie, die zeer betwijfeld kan worden, maar die hier minder ter zake doet.

Er bestaat alzoo geen enkele redelijke grond, waarop de politieke achteruitstelling der arbeidersklasse verdedigd kan worden. En we hebben gezien, dat elke kiesrechtbeperking dit onvermijdelijk met zich brengt. Om deze redenen alleen reeds zou dus het A. K. moeten worden ingevoerd.

L. Q.

(Slot volgt).

Wat is Theosofie?

III.

Reïncarnatie en Karma.

Een tweede groote grondstelling van de Theosofische Wereldbeschouwing is uitgedrukt in de wet van periodiciteit: elke evolutie gebeurt in perioden. Dit kan zijn op verschillende manieren. In vele gevallen als de periode der jaargetijden, de precessie en nutatiecyclus, de omloop van Maan, planeten en wachters, kan men spreken van een kringloop, in andere als de opeenvolging van dag en nacht, de periode der Zonnevlekken, het rijzen en dalen der bodem is de benaming slingerbeweging juist, terwijl weer andere als de groei der boomen grafisch het best door een golflijn zouden voorgesteld kunnen worden. „Na regen komt zonneschijn,” „op actie volgt reactie”. De algemeenheid van de wet is, meen ik, door de aangehaalde voorbeelden voldoende aangeduid. Trouwens het is volstrekt geen nieuwigheid, die de Theosofie voor het eerst is komen proclameeren, Ze is steeds door velen aangenomen; zoo is Schiaparelli, de ontdekker van de periode der Zonnevlekken aan het onderzoek, dat tot deze ontdekking leidde, begonnen in de vaste overtuiging, dat hij een periode vinden zou.

Maar het nieuwe, ten minste voor het Westen in het algemeen, dat de Theosofie gebracht heeft, is de toepassing van deze wet op den mikrokosmos, den mensch; het is het denkbeeld van de Reïncarnatie. Want hoewel de Reïncarnatie-leer in Europa nooit geheel zonder aanhangers was, dankt zij haar tegenwoordige bekendheid voornamelijk aan de Theosofie.

Voordat ik er echter toe kan overgaan, den inhoud van deze leer in het kort weer te geven, moet ik een derde grondstelling noemen, die daarin, naast de wet van de periodiciteit, een zeer grooten rol speelt. Het is de wet van Karma. Ook deze wet is, hoewel onder een anderen naam, algemeen in Europa bekend en aangenomen. Als wet van oorzaak en gevolg, van causaliteit, is zij de grondstelling der Deterministen, en uitgedrukt in den zin: „Zooals gij zaait, zult gij maaien”, vormt zij een voornaam onderdeel van de leer van den Christus.

Elke daad van den mensch, en in sterkere mate elk

gevoelen en elke gedachte is een oorzaak, die noodzakelijk een bepaald gevolg na zich zal slepen. Men wachte zich er voor dit gevolg te beschouwen als een straf of een beboening opgelegd door een hooger wezen. Deze opvatting, die, zooals bekend is, bij vele godsdiensten bestaat, is zeker niet die van de Theosofie. De wet van Karma werkt als wat men noemt een blinde natuurwet, als de zwaartekracht bijv. en is als zoodanig dus strikt rechtvaardig. Wanneer iemand een gloeiende staaf aanvat, dan is hiervan het noodzakelijk gevolg, dat hij zich brandt, onverschillig of de staaf was opgenomen met het doel een ander te verwonden dan wel om hem te beschermen. Echter ook het doel heeft zijn gevolgen, die natuurlijk in beide gevallen geheel verschillend zullen zijn. Karma — het woord beteekent „handeling” — is er op alle gebieden en dus werkt ook de wet van Karma op elk gebied.

En nu de Reïncarnatieleer:

In het Westen is het zoozeer gewoonte geworden het idee mensch steeds te verbinden aan het lichaam, dat het velen vreemd zal zijn, wanneer gesproken wordt van den mensch zonder dat lichaam. Nu gaat de Reïncarnatieleer juist van dit laatste idee uit. Zij beschouwt als normale woonplaats van den waren mensch, van het menschelijk Ego, de drie ijlere onderafdeelingen van het mentaal gebied, m. a. w. zij noemt als normale bewustzijns-toestand van den mensch die, welke hij bezit, waanneer hij als meest stoffelijke uiting van zich zelf het oorzakelijk lichaam *) heeft. Het oorzakelijk lichaam is dus het blijvende voertuig van het menschelijk Ego, en is als zoodanig eeuwig te noemen. De andere voertuigen: verstands-, astraal- en stoffelijk lichaam bestaan slechts voor den tijd van één incarnatie, zijn dus tijdelijk, vergankelijk.

Volgen we het Ego van een gemiddeld ontwikkeld mensch op zijn weg door één vleeschwording heen, dan zien we als eerste handeling, — het begin van de reïncarnatie — het tot zich trekken van stof van de grovere afdeelingen van het mentaal gebied. Hoe dit in bijzonderheden gebeurt kan hier niet uiteengezet worden, alleen dit: het proces geschiedt mechanisch en voor het grootste deel onbewust voor het Ego. Hierbij wordt dan die stof aangetrokken, welke het best uitdrukking kan geven aan de verstandelijke vermogens van het Ego, waar doorheen dus deze vermogens het gemakkelijkst werken en zich ontwikkelen kunnen. Op dezelfde wijze heeft vervolgens de vorming van het astraal lichaam plaats, dat dus de zuivere uitdrukking is van de gevoelens en begeerten van het Ego. Eenigszins anders is het met de vorming van het stoffelijk lichaam. In de Theosofische Litteratuur zal men meestal vinden, dat aan het Ego, wanneer het zoover in zijn incarnatie is voortgeschreden, door een klasse van hoog ontwikkelde wezens, de Lipika's of Heeren van Karma, een stoffelijk lichaam wordt toegewezen, dat dan de meest geschikte uitdrukking is van die eigenschappen van het Ego, welke gedurende de wordende incarnatie op den voorgrond zullen treden. Op de Lipika's kom ik in een volgend hoofdstuk terug. Volgens een tweede wijze van beschouwen, die eigenlijk slechts een ander aspect schijnt te zijn van dezelfde zaak, gebeurt ook dit proces mechanisch, waarbij dan het Ego, door zijn gedachten en gevoelens getrokken wordt tot een lichaam, dat zich zal beginnen te vormen, en waardoor die gedachten en gevoelens zich het best naar buiten zullen kunnen uiten. Ook na de geboorte gaat dit laatste proces door, zoodat eerst bij een volwassen persoon de „inwikkelling in de stof” volkomen is, en hiermede de eene helft van de incarnatie is volbracht.

Tot op dit tijdstip was alles wat gebeurde rechtstreeks gevolg van de eigenschappen van het Ego, eigenschappen, die het in den loop van ontelbare reïncarnaties had ontwikkeld, en trad het Ego zelf niet handelend op. Men houde hierbij steeds in het oog dat we een incarnatie van een gemiddeld ontwikkeld Ego beschouwen, want alleen voor dit geval gelden deze beschouwingen.

Nu eerst, en hieruit blijkt de groote belangrijkheid van het stoffelijk gebied voor den mensch van den tegenwoordigen tijd, ook uit Theosofisch oogpunt, nu eerst begint het Ego zelf te werken dóór de voertuigen, die hij om zich gebouwd heeft. Men drukt dit uit door te zeggen, dat de mensch begint Karma te maken, maar bedoelt hier natuurlijk niet mede dat tot nog toe de wet van Karma niet gewerkt heeft. Zij werkt altijd. In de Theosofische litteratuur wordt gesproken van „Karma maken” bij die handelingen van het Ego waarbij de Vrije Wil een factor is. Elke handeling is namelijk een functie van alle omstandigheden,

*) Zie vorig weekblad.

die in eenige betrekking tot de handeling staan plus de Vrije Wil van het Ego. In hoeverre die wil werkelijk vrij is, kan ik niet uitmaken. In allen gevalle is de wil, daar zij een direkte uiting is van het menselijk Ego, een werking van het oorzakelijk lichaam, werkt dus op de hogere afdeelingen van het mentaal gebied, en is dus onafhankelijk-vrij-van de reeks van oorzaken en gevolgen op de stoffelijke, astrale en lagere verstands-gebieden. In dezen zin is de wil dus als vrij te beschouwen, maar aan den anderen kant is zij het gevolg van de eigenschappen van het Ego, welke eigenschappen weer het gevolg zijn van de ondervindingen, die in de voorgaande incarnaties zijn opgedaan. Ik kom hierop later terug.

Na korter of langer tijd, natuurlijk eveneens afhankelijk van vroegere oorzaken, treedt de „dood” in, en, verrijkt met een kleinere of grootere hoeveelheid gemaakt Karma, de oogst van het afgelopen stoffelijk leven, vangt het Ego den terugtocht naar zijn eigenlijke woonplaats aan. Het spreekt van zelf dat hierbij een geheel andere opvatting van den dood bestaat, als de in Europa algemeen gangbare. Volgens de Theosofie is de dood slechts een overgang van het bewuste leven van het Ego tot een ander gebied, waarbij het stoffelijk lichaam achtergelaten wordt. Dit lichaam, dat met het Ego de organiseerende kracht verliest, die het als een geheel te zamen hield, valt dan uiteen in zijn samenstellende levenseenheden, het vergaat. Hiermede is voor den gemiddelden mensch de tijd van actieve handeling, van Karma maken voorbij. Het Ego heeft als meest stoffelijk voertuig zijn astraal lichaam, en leeft dus bewust op het astraal gebied. Maar dit leven is uitsluitend een leven van gevolgen, waarin alle ondervindingen aan gevoelens, enz. opgedaan worden verwerkt, en als eigenschappen van het Ego opgenomen. Zijn alle begeerten en aandoeningen verwerkt, waarbij er natuurlijk zullen zijn die van zeer onaangename aard zijn en dit gedeelte van de incarnatie tijdelijk tot een ware hel kunnen maken, dan wordt ook het astrale lichaam achtergelaten en gaat het Ego over tot den bewustzijnstoestand van de lagere afdeelingen van het verstandsgebied. Hier worden alle verstandelijke ondervindingen verwerkt en door het Ego in zich opgenomen; daarna wordt ook het verstandslichaam afgeworpen. Het Ego is nu van zijn tocht door de lagere gebieden terug en verwerkt in het uitgebreide bewustzijn van zijn oorzakelijk lichaam, de hoge idealen die het in zijn aardleven heeft gehad, iets wat, naar door de helderzienden verzekerd wordt, dit deel van zijn bestaan tot een hemel maakt.

Vergelijken we den gemiddelden duur van de afzonderlijke bewustzijnstoestanden, dan blijkt dat deze laatste toestand verreweg het langste duurt en dus een zeer belangrijke plaats inneemt in het leven van den mensch. Want terwijl de geheele duur van een incarnatie gemiddeld 1500 jaar bedraagt, wordt slechts 60 jaar hiervan ingenomen door het stoffelijk leven, terwijl ongeveer een even langen tijd voor den doorgang door het astrale en lagere verstandsgebied vereischt wordt. Men denke er aan dat deze getallen gemiddelden zijn en dat evenals het stoffelijk leven in tijd van nog geen uur tot meer dan 100 jaar kan afwisselen, ook de tijden op de andere gebieden doorgebracht in elk bijzonder geval zeer verschillend zijn. Er zijn gevallen, waarbij tusschen twee stoffelijke levens in geheel verschillende lichamen, geen meetbare tijdsruimte verloopt, en ook zijn er waarbij duizenden jaren daartusschen liggen.

Aldus de Reïncarnatieleer, in den vorm, dien de Theosofie er aan gegeven heeft. Ik zal nu enkele gronden aanhalen, die er voor pleiten uit een algemeen menselijk oogpunt. Ter herinnering diene, dat de helderziende deze gronden niet noodig heeft, voor hem is Reïncarnatie een waargenomen en steeds waar te nemen feit.

De Reïncarnatieleer berust direct op het feit van het individueel voortbestaan na den dood. En met recht mag men dit voortbestaan een feit noemen, want er is geen enkel punt van onderzoek, door de psychologische wetenschappen ter hand genomen, dat met zooveel zekerheid is uitgemaakt. Bij honderden zijn de gevallen bekend, waarbij van overledenen bericht is ontvangen. Zeer talrijk zijn ook de verschijningen van gestorvenen aan verwanten en vrienden. Ik mag dus dit voortbestaan als bewezen aannemen, en verwijs degenen, die hiervan nog niet overtuigd zijn, naar de zeer uitgebreide spiritistische literatuur over dit onderwerp.

Moet men dus een onbepaald voortbestaan van den eigenlijken mensch na den dood, door den drang der feiten wel aannemen, dan volgt hieruit noodzakelijk dat er ook een bestaan voor de geboorte geweest zijn. Anders toch

zou door de geboorte van een lichaam, tegelijkertijd iets geschapen zijn, dat onafhankelijk van dit zou voortleven, mijns inziens een logische onmogelijkheid. Hume zegt hierover: „Wat onbederfelijk is moet ook onverwekbaar zijn. „De ziel derhalve, indien onsterfelijk, bestond voor onze „geboorte”. Is men eenmaal zoover, dan biedt de Reïncarnatieleer zich als het ware vanzelf aan, als een redelijke theorie over de wijze waarop de mensch bestaat. Zeer onaannemelijk is toch het denkbeeld van den mensch, levend het leven van den ziel, dan plotseling een stoffelijk leven meemakend, en daarna weer zijn ziel-leven voortzettend. Ook westersche denkers deelen deze laatste beschouwing, zoo bijv. Hume, die op het hierboven aangehaalde laat volgen: „De zielverhuizing is derhalve het eenig stelsel „van dezen aard, waarnaar wijsbegeerte kan luisteren”. Zie ook Max Müller, die in „Theosophy or Psychological Religion” over de leer der zielsverhuizing in Indie en Griekenland schrijvende, zegt: „Er ligt iets aan deze ten grondslag „dat, in minder mythologische taal uitgedrukt, den streng- „sten toets van wijsgeerig onderzoek kan doorstaan”. In zijn laatste werk drukt Max Müller dan ook zijn persoonlijk geloof in de leer uit.

Ik ben hierdoor van zelf gekomen tot mijn laatste argument voor de Reïncarnatieleer, namelijk de getuigenis van medemenschen. Allereerst natuurlijk het getuigenis van de vele helderzienden, die, zoowel in als buiten de Theosofische vereeniging, in den tegenwoordigen tijd bestaan. Ten tweede de autoriteit van verschillende westersche denkers, aanhangers der leer, zooals Schopenhauer en zijn school, Max Müller en Hunsley, welke laatste o.a. schrijft: „Evenals „de leer van ontwikkeling zelve heeft die van zielsverhuizing „haren grondslag in de wereld der werkelijkheid en zij kan „aanspraak maken op zoodanigen steun als de groote „betooggrond der overeenkomst vermag te verschaffen”.

Ten slotte is nog een voornaam argument, de bekendheid met de vorige incarnatie, door menschen van gemiddelde ontwikkeling in gevallen, waarbij tusschen beide incarnaties maar een zeer korte tijdsruimte verlopen is. Zoo zal bijv. wanneer een kind vroegtijdig sterft het Ego dikwijls bij dezelfde ouders eenige jaren later opnieuw incarneren, en het kan dan dikwijls voorkomen dat dit tweede kind, de tweede incarnatie dus, een flauwe herinnering heeft „dat het vroeger ook al bij moeder geweest is” of wel het herinnert zich een huis waar de familie vroeger gewoond heeft, haar vroegere naam, enz. Persoonlijk zijn me twee van zulke gevallen bekend en ik geloof dat iedereen, bij eenige oplettendheid, wel een soortgelijk geval zal kunnen waarnemen.

J. L.

(Wordt vervolgd.)

Korte Repliek.

Wanneer het stuk over het oeconomisch werk der katholieke kerk, dat de $\wedge\wedge\wedge$ mij voor de vacatie hebben beloofd te schrijven, is verschenen, zal er gelegenheid zijn nader op de verschillende punten in te gaan, die in 't „Antwoord” op 't stukje van de Indépendance worden aangevoerd. Dit speciaal wat betreft de beteekenis der katholieke sociale actie.

Het is echter van belang reeds nu uitdrukkelijk te constateeren, dat de excommunicatiepolitiek en de censuur over alle geschriften, den godsdienst, de moraal en de natuurlijke ethiek betreffende door de $\wedge\wedge\wedge$ worden verdedigd, en het behoeft geen nader betoog, dat deze rubrieken even rekbaar zijn, als de oogenblikkelijke censurs gelieven uit te maken.

Een stuk over recht, b.v., maar van godsdienstig standpunt beschouwd — een verhandeling over de maatschappelijke quaestie, maar getoetst aan de katholieke beginselen, kunnen gezegd worden te zijn: „écrits relatifs à la religion”. Feitelijk geeft de Katholiek zijn intellectueele vrijheid prijs, wanneer hij zich aan de censuur onderwerpt.

Dat de $\wedge\wedge\wedge$ zich beroepen op de eenheid, die de kerk onder haar aanhangers op de noodzakelijke punten moet bewaren, kan de zaak niet goedpraten. Eenheid is goed, is voortreffelijk, maar alleen, als zij de vrucht is van werkelijk gemeenschappelijke belangen — stoffelijke zoowel als geestelijke — en berust op de vrije gedachte en de oprechte overtuiging dat wat vereenigt grooter en heiliger is, dan wat verdeelt. Bestaat die overtuiging in een vereeniging, partij of genootschap, dan is alle vrees voor de afwijkende meeningen op details ongegrond, dan zijn de ketterjagerij en de censuur overbodig. Zoo kunnen Bebe;

en Vollmar met hun in vele opzichten zoo verschillende opvattingen lid zijn van ééne partij, zoo zullen Jaurès en Guesde zich straks aansluiten. Zoo vond de partijdag der sociaaldemocraten te Lübeck, uitspraak doende over de zaak Bernstein het wenschelijk nog eens uitdrukkelijk niet alleen de vrijheid van onderzoek maar zelfs de *noodzakelijkheid van kritiek* te proclameeren.

De taktiek echter om van boven af, door middel van de censuur de afwijkende meeningen te onderdrukken, de rebelleerende stemmen te smoren, is een verkrachting der waarheid, voortspruitende uit angst voor de waarheid, dat is..... **domperij!**

Waarde ^^^, toen gij u het teeken ^^^ tot pseudoniem koost, was toen uwe zelfkennis zoo groot, of..... kruipt het bloed, waar het niet gaan kan?

Weest intusschen maar een beetje voorzichtig, dat uw schrijven in het S. W. geen excommunicatie tengevolge heeft, of zijt ge van plan uw stukken eerst den censor te laten passeeren, zoodra de godsdienst er in aangeroerd wordt?
L. Q.

Een Blijde Wereld?

Een denkbeeld over een te veel besproken onderwerp; een diep getrokken en te veel platgetrapte weg, waarop velen gaan met vastberaden schreden, die hen voeren in een omheinde poel, waar zij zelfgenoegzaam kunnen woelen, niet bewust van het dwaze van hun toestand. Het is er mee, als met de zwijnen, die wentelen hun vette lijf in het slijk; maar wie ziet door de reten, voelt een drang ze te slaan en te trappen of te ontwijken en hun zinneloos geknor is voor hem, die weet, dat knorren in het slijk zijn levenslust niet is, een hinderlijke emotie. Maar steeds zullen er zwijnen blijven, een werkelijk verschil blijft steeds bestaan en zoo zal het gros van de strevers naar een Blijde Wereld steeds blijven stinken in een varkenskot te midden van een zomerland, waar een enkele zal dwalen en diep ademhalen voor hij voorbijgaat.

Dat een ethische vrijheid slechts zou kunnen verkregen worden met de hulp van de economische blijkt een ergerlijke dwaling. Suggestibiliteit, het feit dat de mensch moet zijn een gemeenschapswezen, zijn beide gevolgen van een steeds bestaande ethische onvrijheid. Zoo is het ook met de economische wanorde, ontstaan op het oogenblik, dat de ethische op dat punt werd op de proef gesteld; toen de volksstam, die honger had kwam aankloppen bij de andere en toen als slaven moest dienst doen. Dat was de eerste stap en nu een ethische vrijheid te verkrijgen door de economische terug te winnen is de rollen omkeeren en uit den aard der zaak onmogelijk. De economisch vrije toestand is zonder een ethische onstandvastig en stort in bij het eerste conflict; bovendien blijkt het vormen van een economische vrijheid steeds nog een dwaling, en kunnen niet ethisch vrije medewerkers die nooit vormen.

Een kwade vader slaat zijn kind; de vader te verbeteren, door het kind te verdooven en dus de pijn weg te nemen, blijkt hopeloos. Daarom zou noodig zijn, om eerst het ethisch peil te verhoogen, dan zal langzamerhand groeien een Blijde Wereld, die zal worden als gevolg van een stijging van moraliteit. En daarom is het boek van Van Eeden de doodslag voor elken Marxist en zal elke aantijging, die hij van dien kant ondervindt, niets zijn als goddeloos schelden. De wilde volken zullen elkaar blijven opeten en de andere toonen het voor den wijsgeer minder ruitelrijk, maar even duidelijk.

En dat de mensch is een gemeenschapswezen in deze gemeenschap is noodig om aan zijn geringe zelfbewustheid tegemoet te komen en zijn zoo noodig evenwicht te bewaren. Doch deze zal maar enkelen volkomen kunnen bevredigen, het gros wordt de dupe en weinigen hebben de kracht, de moed en de kunde om te zien en te voelen den weg van een beter leven.

En willen wij dan God verbeteren, door zijn meest werkelijke gave, ons leven, te veraangemen zonder erkenning van zijn hoogste wetten. Dat moet voeren tot een treurige ontkenning.

Zullen wij dan eindelijk leeren begrijpen, dat onze zinnen niet kunnen tornen aan God, maar dat wij met onze zinnen Hem kunnen naderen en ons eigen leven onze verlaging is. Een ethisch vrije behoefte niet te leven en leeft dus niet en bij ethisch onvrijen zal steeds wrijving blijven voortduren, die verminderd kan worden door het vast-

klampen aan een gemeenschap, waarin veel slechts verbloemd; veel immoreels goed genoemd wordt; de balans wordt ongevoelig... En nooit zal een Blijde Wereld komen...

LAU VAN DER ZEE.

LITTERATUUR EN KUNST.

Tentoonstelling van Oud Koperwerk in den Kunstkring te Rotterdam.

Een jaar of twintig geleden interesseerde zowat niemand zich voor de produkten van oude kunstnijverheid.

Er waren wel antiquiteitenverzamelaars, maar die was het meestal meer te doen om zeldzaamheid, dan om schoonheid hunner verzameling.

En nu opeens! Je kunt in geen huis komen, of je vindt er oudheden; een beddepan aan de muur, een antieke theestof of een oud olielampje. Nu komt hier wel veel mode bij te pas, maar het feit blijft toch bestaan dat men wakker geschud is uit zijn oude dommel van zelfgenoegzaamheid met zijn' tijd. Men heeft leeren zien, dat in vroegere, meer individueele tijd, de kunstnijverheidsproducten, wat ze aan techniek ten achter stonden, wonnen aan persoonlijk karakter, en dus aan kunstwaarde.

Waar men vroeger de zaken waardeerde met het kenmerkend Hollandsche gevoel van eerbied voor al wat oud is, in verband met een Jan-Salie-achtige bewondering voor ons roemrijk verleden, daar trad nu in de plaats de geestdrift voor het moois, in dien tijd gemaakt.

Een gevolg was het te voorschijn komen van ontelbare oudheden van meer of minder waarde uit alle hoeken en gaten, en nu heeft de Rotterdamsche Kunstkring daarvan een en ander bijeengebracht. Ik ging er heen in de hoop, een helder overzicht te krijgen, wat er alzo in ons land van dien aard gemaakt was, vooral ook verwachtend voorwerpen in den trant der bijzonder mooie koperwerkstukken, die men als koorhekken en doopvonten in onze kerken ziet, te vinden. En dat was het wat ik zeer miste. Er waren zeer vele kleinere voorwerpen, kandelaars, Spaansche potten, gewichtsdoozen en veel meer, waaronder meerdere van groote verdienste onder zeer veel middelmatig; alles kunst voor huiselijk gebruik. Maar er was geen enkel zuiver specimen van onze kerkelijke kunst, die hier als in zoovele andere takken, vooral in den ouden tijd, vooraan stond.

Wat men er wel vindt, te veel zelfs, is middelmatig gedraaid koper, goedkoop werk uit lateren tijd, zeer goed in den winkel van een antiquair en ook wel te waardeeren om zijn heerlijke kleur van oud koper en zijn plezierige gebruiktheid, maar van weinig kunstwaarde en daardoor afleidend en hinderlijk werkend op een tentoonstelling.

Maar behalve dit was er toch ook veel goeds.

Zoo herinner ik me sterk een massief Perzisch kistje, dofbruin door den tijd, met een fijne versiering en creux, waardoor de rustige hoofdvormen sterk uitkwamen. Dan was er een zeer chic haardje uit het eind der 18e eeuw, eene mooie koperbeslagen bijbelband, een Gotische luchter met bladversiering. Ook waren er goede basreliefs; doch deze hadden zeer van het gedurige oppoetsen geleden. Dit is trouwens iets, dat verscheidene voorwerpen vertoonden. Het fijne, het luchtige gaat hierdoor verloren; alles krijgt iets plomps, wanneer de details zoo vernietigd zijn.

Ondanks dit alles heeft de tentoonstelling mij veel genoegen gedaan. 't Is prettig kijken naar die oude, gebruikte dingen; naar dat glimmen van de uitstekende punten met de doffe groeven er tusschen; men houdt ervan de overtuiging, dat koper voor huiselijk gebruik een allergezelligst materiaal is.

Waarvan men te weinig een indruk ontvangt, is dat het materiaal zoo uitermate geschikt is voor aristocratisch en ernstig-artistiek werk.

R. V.

(Zie vervolg Tweede Bijvoegsel).

TWEEDE BIJVOEGSEL

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD

van DONDERDAG 6 OCTOBER 1904.

Tournée Quintetto Opera Italiana.

De concertzaal van den Stads-Doelen vertoonde zich weer eens in een onaangename half-gevulden toestand toen het „Quintetto Opera Italiana” gisteravond hier optrad.

Het podium, waarvan de vies-gele kleur zeer onbehagelijk afstak tegen het groen schijnende blauw van de zaal, strekte zich voor de toeschouwers als een kale vlakke uit.

Hier en daar vertoonde zich een stoel die den indruk maakte niet te weten wat er te doen en in het midden plekte zwart een piano.

Boven de hoofden der toeschouwers verhief zich statiglijk de half-moorsche poffertjeskraam-achtige tempel der kunst, in wiens prozaïsch plat plafond Verhulst, Nicolai, Cath. v. Rennes e. a. zich allervreedzaamst op een rood bed uitstrekten.

In deze hoogst leelijke en hoogst ongezellige zaal had dan plaats een concert van een 5 tal Italianen + begeleider, die reeds in vele steden van ons land optraden en waarvoor de couranten slechts lof hadden gehad.

Zie, daar gaat heel, heel in de verte achter het podium zoo'n klein klungelig deurtje open, een waarschijnlijk zeer bouwkundig gedacht raam wordt even zichtbaar en daar treedt op de heer begeleider, die het programma bescheidenlijk opent met „piano”.

Deze heer, die over een zeer ontwikkelde fingerfertigheid beschikt, speelde dan z'n „piano” zeer woest en niet zeer mooi.

Dat hoefde ook niet, 't was voor Delft mooi genoeg, dacht i waarschijnlijk.

We kregen trouwens gedurende 't geheele concert den indruk, dat de zangers het als een groote eer voor ons beschouwden hier te willen optraden.

Toen verscheen Sagra Giulia Allen en daarna achtereenvolgens Pedro Tavaron, Signoria de Chiaris en Olinto Lombardi. Was het mijn schuld, of de schuld van de ongezellige zaal of van de Italianen; ik weet het niet, maar ik heb niet kunnen bespeuren, dat de zang van één hunner op mij ook maar een oogenblik indruk heeft gemaakt.

't Was alles slechts techniek en nog eens techniek.

Ik geloof niet, dat deze zangers zelf meer weten wat ze eigenlijk zingen.

Ze weten: daar en daar moet ik trilleren en kweelen en dan en dan moet ik brullen dat hooren en zien je vergaat, maar de beteekenis der woorden is bijzaak.

En dan die weë muziek!

Misschien ligt het aan mij, maar een programma dat alleen bestaat uit Verdi, Donizetti, Marchetti, Tosti en god mag weten wie, vind ik niet aan te hooren.

Pedro Tavaron, de bariton, maakte nog den gunstigsten indruk, hij heeft een tamelijk mooie stem, maar is toch gansch niet iemand, die boven een goeden bariton hier te lande moet gesteld worden.

De Italianen in kwestie bezitten ontegenzeggelijk mooie en zeer krachtige stemmen.

Deze kracht is zelfs zoo overweldigend, dat verscheidene menschen die op den 1en rang zaten het aldaar niet meer konden uithouden en naar den 2en rang afzakten.

Het quintet en quartet (van Verdi), die wijders nog gezongen werden konden mij al evenmin bekoren.

Het quartet liet mij ten eenenmale koud en het quintet van Verdi werd mij grondig vergald door den Heer Ferrari (die dik gedrukt op 't programma stond). Deze tenor zingt zoo walgelijk week dat men bij tijden denkt dat hij een vrouw nadoet, terwijl zijn onschuldige maniertjes mij haast deden rillen.

Dat iemand door succes gansch bedorven kan worden bewijst, dunkt mij, Ferrari volkomen.

Hij verkoos niet solo te zingen zooals op 't programma was aangegeven; wat mij niet speet.

Toen het concert gedaan was kon ik slechts wederom constateeren dat opera-zangers in de concertzaal meestal niet geven wat men gewoon is „muzikaal genot” te noemen.

V. B.

Men vroeg ons gastvrijheid voor onderstaand artikeltje, een verzoek waaraan wij volgaarne voldoen, Het doel, dat de Vereeniging Toynbee-Werk nastreeft, is wel geschikt om ons aller sympathie te wekken, terwijl de in vorige jaren bereikte resultaten een bewijs leveren voor hare levensvatbaarheid. Moge het schrijven de gewenschte uitwerking hebben.

RED.

Toynbee-Werk.

Wanneer ik een oogenblik uw attentie vraag voor Toynbee-Werk is 't zeker niet met 't doel u 't streven dier vereeniging uiteen te zetten. Dat zij tracht in verschillende richtingen eenige ontwikkeling te brengen aan menschen die haar begeeren, zal u allen bekend zijn.

Wanneer ik er over schrijf is mijn doel: oproep tot steun, en in tweeledigen zin.

Steun door uw persoon, steun vooral ook financieel.

Er is een tijd geweest dat Toynbee-Werk bijna geheel dreef op studentenkrachten: dat bijna alle clubleiders student waren. Dit is voorbij, en is te betreuren vooral voor die clubs die er niet onder lijden wanneer er elk jaar verandering komt in de leiding.

Ik heb hierbij vooral op 't oog de teekenclubs, waar aanstaanden timmerlieden eenige kennis in bouwkundig-, smeden in lijn- en projectie-, schilders in decoratief-teekenen wordt bijgebracht.

Zijn er onder mijn lezers ook die neiging tot helpen voelen? Derde-jaars werktuigkundigen, bouwkundigen? Eén avond in de week van 8¹/₂—10 uur, in een jaar zonder examens?

Betreurt Toynbee 't verdwijnen van studenten-clubleiders als zoodanig, 't was voor haar ook een geldelijk verlies, afgezien nog van hunne contributies.

Zoo menig student vond in een hoekje nog een gulden, waarvoor hij intekende op de lijsten, waarmee vaak zoo druk door collega's clubleiders werd gewerkt, zoodat er jaren waren van 30—40 gulden aan studentenbijdragen.

Nu is 't aantal studenten gegroeid, maar de bijdragen namen af, verdwenen bijna geheel mét die clubleiders.

Voor niet-studenten is 't niet zoo gemakkelijk in de studentenwereld in te komen, en vaak weten zij niet zoo 't gunstig moment te vinden als collega's.

En nu is er zoo dringend geld noodig!

Delftsche faillissementen sleurden belangrijke verliezen achter zich aan voor „'t Nut van 't Algemeen”, dat voor een miniem bedrag ons haar bovenlokalen verhuurde, en 't zag zich genoodzaakt de huur te verdubbelen!

In twee richtingen hier dus een oproep tot steun; geldelijk 't dringendst noodig, zijt gij door uw persoon mogelijk 't nuttigst, daar zij voor Toynbee-Werk kan beteekenen clubleider en financieele propaganda.

Wilt gij niet, voelt ge u ongeschikt om dienst te doen als clubleider, en is Toynbee u sympathiek, steunt dan door een lidmaatschap met minimum contributie à f 1,— 's jaars, die bij u wordt afgehaald, en neem alléén de propaganda-taak; werkt met lijsten onder vrienden en kennissen.

Zoo menig beurs is open voor ú en gesloten voor ons!

Dat deze dubbele oproep ook in tweeledigen zin resultaat moge opleveren, is onze oprechte wensch.

Namens het Bestuur van de

Vereeniging Toynbee-Werk te Delft,

H. B. VAN RUIJVEN, Secr.

't Adres van den penningmeester bij wien men zich persoonlijk of schriftelijk als lid of clubleider kan opgeven is: D. DE WAARD, Zuiderstraat 49, bij de Torenstraat.

D. C. S. V.

A. s. Dinsdag (11 October) zal in het gebouw „Veritas” Koornmarkt 4 (boven-voorzaal) eene vergadering van de Delftsche Christen-Studenten Vereeniging worden gehouden, welke ten doel heeft hen, die sympathie gevoelen met wat de D. C. S. V. beoogt, nader in te lichten omtrent doel en streven dezer vereeniging.

Meer dan eens is n.l. gebleken, dat er hier in Delft studenten zijn, die er eigenlijk lid van moesten wezen maar die om verschillende redenen, misschien door vooroordeel, er van terug werden gehouden, tot haar toe te treden.

Laat dan nu iedereen van wien dit geldt bovengenoemde vergadering komen bijwonen, ten einde de D. C. S. V. beter te leeren kennen.

Daardoor verbindt men zich natuurlijk tot niets, maar het is mogelijk, dat deze vergadering eens indruk teweeg brengt, die eventueele vooroordeelen tegen de vereeniging wegneemt, en eene blijvende belangstelling er voor veroorzaakt.

C. BOEKE.

Oproep om steun.

De glasblazers te Delft, Schiedam, Leerdam, Capelle a/d IJssel en Vlaardingen staken om zich te verzetten tegen een hun door de patroons opgedrongen tarief, dat in de praktijk met belangrijke loonsverlaging overeenkomt.

Het is waar, dat de verdiende loonen in de gunstigste weken betrekkelijk hoog zijn, maar daartegenover staat, dat ook de werkeloosheid en de ongeregelde arbeid groot zijn. En verder mag vooral niet vergeten worden dat de flesschenfabricage een moordende industrie is, die de arbeiders na 10, 20 jaren van afschuwelijken arbeid „op” doet zijn, oud en afgeleefd, als andere menschen in de kracht van hun leven zijn.

Wie van de Delftsche Studenten steunt de arbeiders in hun rechtvaardigen strijd? Voor de ontvangst van gelden stellen zich ondergeteekenden gaarne beschikbaar:

H. SEYDENZAAL, Havenstraat 8.
J. B. H. COENEN, Voorstraat 23.
R. N. v. D. VEEN, Noordeinde 50.
N. G. KAM, Koornmarkt 72.

Astronomische mededeelingen voor October.

- 1 Oct. 7 u. Mercurius bereikt zijn grootste westelijke elongatie: $17^{\circ}54'$.
7 Oct. 15 u. De maan in conjunctie met Mercurius. Mercurius $1^{\circ}1' N$.
18 Oct. Jupiter in oppositie met de Zon.
19—21 Oct. De October meteoren (Orioniden). Straalpunt $92^{\circ} + 15^{\circ}$.
23 Oct. 10 u. De maan in conjunctie met Jupiter. Jupiter $1^{\circ}34' N$.

Een telegram van E. C. Pickering in de Ast. Nach. meldt dat Prof. Bernard Phoebe, den negenden wachter van Saturnus, heeft waargenomen op den 12 Sept. De beweging van den satelliet was Zuidwest (?) terwijl de grootte ervan 16.7 was.

De Enckesche komeet (1904b), waarvan men den terugkeer in deze dagen verwachtte, is te Heidelberg den 13den Sept. fotografisch, na een opname van $3\frac{1}{2}$ uur met den Bruce-telescoop, teruggevonden. Echter is de komeet zeer zwak en diffus. Zij beweegt zich op 't oogenblik in een zwak

gekromde baan van Aldebaran naar $\approx$ Andromeda en zal in December in de buurt van Altair staan, waar zij misschien met het bloote oog te zien zal zijn.

DE F.

BERICHTEN EN MEDEDEELINGEN.

Het Bestuur van LEEGHWATER heeft zich als volgt geconstitueerd:

A. BERGSMAN, President.
J. B. GILJAM, Vice-President.
G. E. J. GRATAMA, Secretaris.
J. P. WILLEUMIER, Penningmeester.

Candidaten voor Bibliothecaris van den SOCIETEIT PHOENIX wegens bedanken van W. J. VAN ALPHEN:

B. KOCH.
P. M. MONTIJN.

Stemming Donderdag van $4\frac{1}{4}$ — $5\frac{1}{4}$ en Vrijdag.

Uitslag der INTERACADEMIALE LAWN-TENNIS MATCHES op de banen van het Posthof bij Leiden.

Eerste dag.

Single:

Jasper Boon (L.) sl. M. F. van de Wall (D.): 4-6, 6-1, 7-5.
J. J. G. Pronk (L.) sl. A. van Waveren (D.): 6-3, 2-6, 7-5.
Th. Vreede (D.) sl. „Speler” (L.): 6-4, 6-4,
„No-body” (U.) sl. Th. Vreede (D.): 6-2, 6-2.
M. F. van de Wall (D.) sl. A. Boreel (U.): 6-2, 6-2.
A. v. Waveren (D.) sl. J. Versteegh (U.): 8-6, 9-7.
Jasper Boon (L.) sl. „No-body” (U.): 6-4, 4-6, 6-4.
J. J. G. Pronk (L.) sl. A. Boreel (U.): 6-2, 6-4.
„Speler” (L.) sl. J. Versteegh (U.): 6-1, 6-0.

Double:

Jasper Boon en J. J. G. Pronk (L.) sl. J. E. H. van Nagell en D. van Welderen Rengers (U.) met 6-0, 6-1.
Jasper Boon en J. J. G. Pronk (L.) sl. M. E. van de Wall en A. W. van Dam (D.) met 4-6, 6-4, 6-3.
„Speler” en A. A. W. van Wulfften Palthe (L.) sl. „No-body” en A. Boreel (U.) met 7-5, 7-5.
A. v. Waveren en J. v. Oosterzee (D.) sl. „Speler” en Van Wulfften Palthe met 4-6, 7-5, 6-4.
F. J. Pijnacker Hordijk en Th. Grivel (L.) sl. P. H. Versteegh en J. Versteegh (U.) met 6-1, 6-1.
Kessler en Th. Vreede (D.) sl. Pijnacker Hordijk en Grivel (L.) met 4-6, 6-3, 6-4.
A. v. Waveren en J. v. Oosterzee (D.) sl. J. E. H. v. Nagell en D. van Welderen Rengers (U.) 6-2, 6-0.
M. E. van de Wall en A. W. van Dam (D.) sl. van Nagell en D. van Welderen Rengers (U.) 6-1, 6-3.

Het puntenresultaat is derhalve na den eersten dag: Leiden 9, Utrecht 1, Delft 7 punten.

CORRESPONDENTIE.

RIJMELAAR. Ongeschikt om den vorm en den banalen inhoud. Bovendien worden inzendingen slechts opgenomen indien des schrijvers naam bekend is.

RED.

ADVERTENTIEN.

AANGEBODEN:

een KOFFIETAFEL voor 5 à 6 Heeren.

Adres VAN LEEUWENHOEKSINGEL No. 9.

TE HUUR AANGEBODEN: een

gemeubil. Zit- met frissche Slaapkamer,

voor **20 gulden** per maand. Ook gelegenheid voor **10 à 12 HEEREN te DINEEREN.**

Adres Bureau van dit Blad.

AANGEBODEN:

een Eettafel voor 4 à 5 Heeren.

Adres Bureau van dit Blad.

Een EETTAFEL aangeboden,
voor **4 à 6 Heeren.** (99)

Adres VROUWENRECHT 12.

AANGEBODEN voor 6 à 8 Heeren

een **KOFFIE- en EETTAFEL.**

Adres VOORSTRAAT 81.

Aan hetzelfde adres **een gemeubileerde ZIT- en SLAAPKAMER te huur.**

HH. STUDENTEN.

Bij kl. besch. fam. te BUSSUM bestaat voor studeerende heeren die **rustige KAMERS** en **degelijk PENSION** verlangen, een zeer schoone gelegenheid.

Br. fr. Letter S aan FELS' Boekhandel te BUSSUM.

Hofleverancier
van
H. M. de Koningin.

S. BRUIGOM.

BLOEMENMAGAZIJN EN KWEEKERIJ.

HOUTTUINEN.

TELEFOON INTERC. 6.

Leverancier
van het D. S. C.

BOUQUETTEN, KRANZEN, VERSIERINGEN,
LOSSE BLOEMEN ENZ. Speciaal ingericht voor verzending.

Café-Restaurant HOTEL CENTRAL.

Levering van Déjeuners, Dinners, Soupers, Koude en Warme Schotels.

Uitstekende gelegenheid om te Dineeren ook bij abonnement.
Pilsener Urquell. Franziskaner Leistbräu.

Verschillende appartementen voor Vergaderingen.

G. M. VAN DE SEIJP Hz., Cuisinier.

Hôtel Café-Restaurant van ouds het „HEEREN-LOGEMENT”, Noordeinde No. 50 bij de Haagpoort.

Minzaam aanbevelend, T. V. OOSTERHOFF.

W. Th. HOLTAPPEL,
repeteert
WISKUNDE.
OUDE DELFT 224.

Repeteeren:
WISKUNDE, PHYSICA,
MECHANICA, GEODESIE.
Dr. A. TOXOPEUS, Markt 37b.

M. SNEL, TECHNOLOOG,
REPETEERT
Organische en Anorganische Scheikunde
en Scheikundige Technologie.
Koornmarkt 99.

REPETEEREN
Wiskunde, Theoretische
en Toegepaste Mechanica.
Th. F. VREEDE, Havenstraat 3.

Huren van Piano's en Orgels.

Voor H.H. Studenten, die tijdelijk gebruik willen
maken van een instrument, beveelt de onderge-
teekende zich minzaam aan.

F. J. RAAR,
Nieuwstraat 6, DELFT.

REPETEEREN.

Landmeten en Waterpassen. Kleinste kwadraatjes.
Geodesie.

Brieven franco No. 3507 sw, Bureau van dit Blad.

DEN HAAG.
Boekhorststraat 149-149a.

VLEUGELS.
PIANO'S. — ORGELS.

GOOSEN & SWAGERMAN.

Steeds
ruime
sorteering
van
Instrumenten
van uitsluitend
aanbevelenswaardige
fabrikaten . . . . .

RUILEN.
STEMMEN. REPAREEREN.
Billijke voorwaarden voor
PIANO-HUUR.

Aan onze Magazijnen is steeds
te bezichtigen de beroemde
Pianospeler „SIMPLEX”.

DELFTSCHE
LIMONADE SIROPEN,
waarvan bijzonder uitmunten de
Oranje- of Sinaasappel-Limonade,
f 0,75 de flesch.

6 fl. worden franco door Nederland verzonden.

W. DE HOOGH,
Nieuwe Langendijk 50.

TE HUUR:
een gemeubileerde ZITKAMER
 met groote frissche Slaapkamer (suite)
 f 20,- per maand.
 Adres VLAMINGSTRAAT 45.

Te huur aangeboden: een ZITKAMER
 met 2 ramen aan straat en **afzonderlijk Slaap-
 vertrek**, voorzien van een flink raam. Huurprijs f 10
 per maand.
 Te bevragen bij SMIT, Gasthuislaan 29.

KOFFIE- EN EETTAfel
 aangeboden voor 5 à 6 personen.
 Adres CHOORSTRAAT 59.

TE KOOP AANGEBODEN:
EEN ZWART BORD.
 Te zien KOORNMARKT 68.

Dictaten overschrijven.
 Ondergeteekende beveelt zich bij H.H. Studenten aan
 voor het **overschrijven van Dictaten.**
 Koornmarkt 25. J. VAN WEELE.

TE KOOP: een prachtige, zoo goed als nieuwe
MICROSCOPE
 (1 jaar gebruikt) van de firma SEIBERT.
 Polarisation-inrichting, draaibare tafel met nonius, draai-
 bare voet, micrometerschroef etc.
 4 Oculairs, 3 Objectieven, condensor, 3 diaphragma's,
 gips- en glimmerplaatjes, Bertrandsche lens, etc.
 Vergrootingen: 18, 26, 36, 52, 50, 71, 100, 142, 213, 305,
 426, 610. Heeft nieuw gekost f 225, thans voor f 200.
 Kan zonder polarisator en analysator gebruikt worden.
 Te bevragen bij H. MARTIN, Breestraat 55, LEIDEN, of
 bij den bediende der P. S.

Vegetarisch Restaurant
„THALYSIA”,
 Noordeinde 32. DELFT.
 Geopend van voorm. 10 tot nam. 7 uur.
 Aanbevelend,
 J. G. SLIEKER JR.

Abonneert u op:
„SPORTKRONIEK”
 Weekblad voor Sport.
Verschijnt Donderdags.
 Abonnementsprijs f 4,- per jaar (bij vooruitbetaling).
 Uitgever:
 J. WALTMAN JR. - DELFT.

ONTVANGEN eene ruime sorteering
 Amerik. Vulkachels, Calorifères
 en andere soorten van Kachels,
 Tegel- en beschilderde Platen,
KOLENBAKKEN en VULEMMERS.
 Alles tegen concurrerende prijzen.
Verhuurt Kachels
 in verschillende soorten.
 Aanbevelend,
 Lange Geer 18-20. **J. P. BROKX.**

A. J. PRINS,
 CHOORSTRAAT 4.
 Goedkoopste Papierhandel.
 SPECIALITEIT
Dictaten Cahiers.

Delftsche Stoomververij & Chemische
 Wasscherij
van A. F. BOSMAN, Oude Delft 72.
 VERVEN en UITSTOOMEN
 van alle Heeren-Costumes,
 Wassen van Handschoenen, enz.
Aflevering in 8 dagen.

L. PENNING, DELFT,
 Restaurant „BAVARIA”.
Oesterhuis.
 Dagelijks versche aanvoer van prima
 ZEEUWSCHE OESTERS.
 Aanbevelend,
L. PENNING.
Telefoonnummer 16.